

Woon aantrekkelijkheidsscan

Valkenswaard 2016

Opgesteld door Bureau Louter

Bureau Louter

Auteurs:

Peter Louter (Bureau Louter)

Pim van Eikeren (Bureau Louter)

Bureau Louter

Rotterdamseweg 183c

2629 HD Delft

Telefoon: 015-2682556

peter@bureaulouter.nl

www.bureaulouter.nl

TOELICHTING

Valkenswaard is vergeleken met het gemiddelde van de gemeenten Veldhoven, Waalre, Heeze-Leende en Bergeijk. De positie is bepaald binnen de ranglijst van 390 gemeenten in Nederland en binnen een ranglijst van 199 suburbane gemeenten.

In de bijlage staat een toelichting op de gebruikte indicatoren.

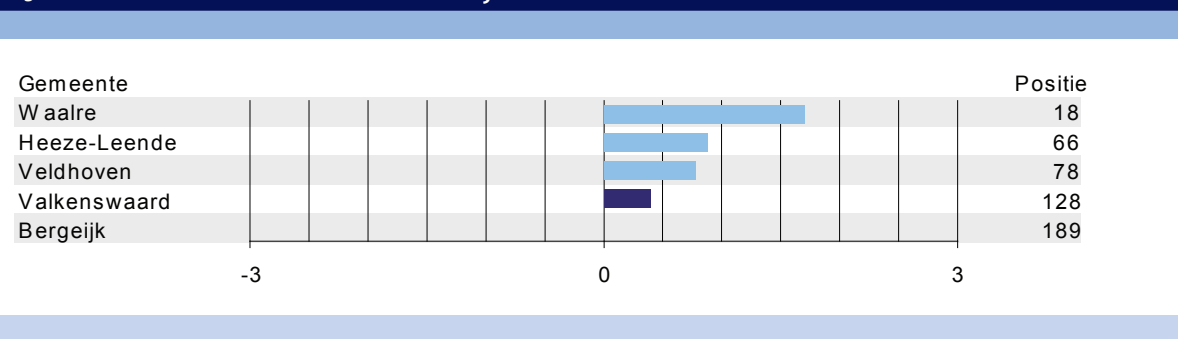
Toelichting bij de figuren

Er is steeds gebruik gemaakt van zogenaamde z-scores. Hierdoor zijn alle indicatoren onderling vergelijkbaar. Bij z-scores is het gemiddelde over alle gemeenten altijd gelijk aan 0. De kans op een score hoger dan 1 is ongeveer 15%, de kans op een score lager dan -1 ook. Een kans op een score hoger dan 2 is ongeveer 2.5%, de kans op een score lager dan -2 ook (zie de bijlage).

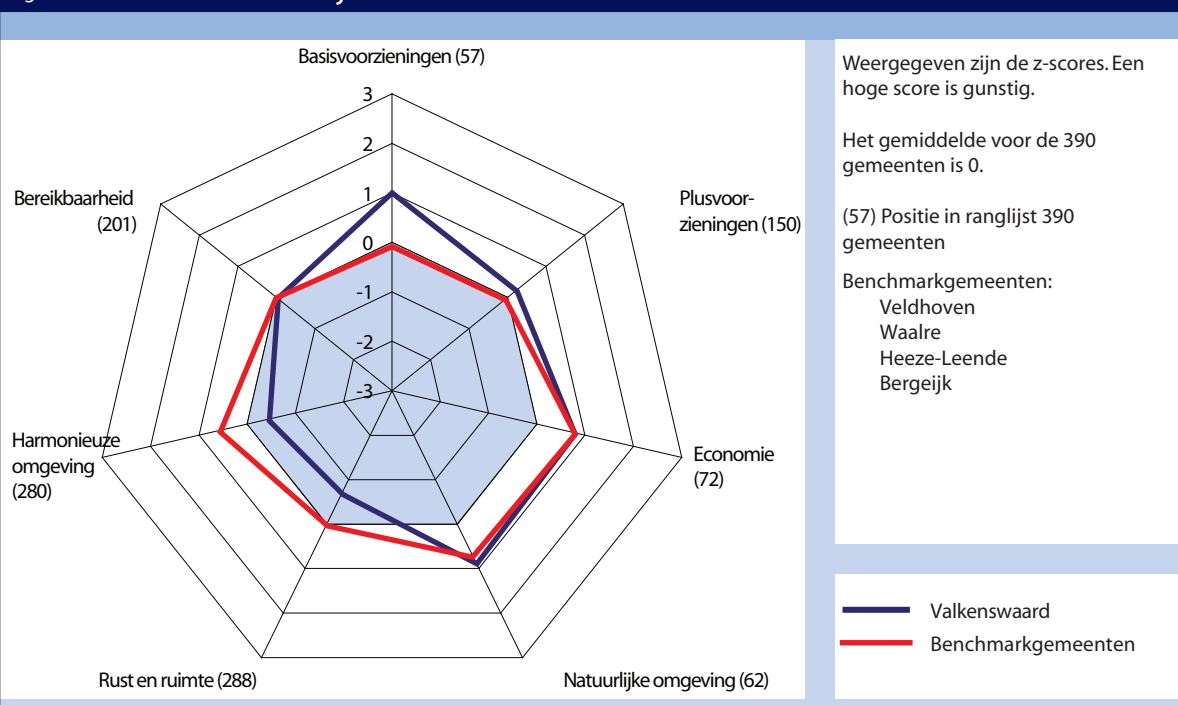
Achtereenvolgens staan in de vitaliteitsscan voor Valkenswaard de volgende figuren:

- Figuur 1 Totaalscore woonaantrekkelijkheid: de score en positie binnen de ranglijst van 390 gemeenten van Valkenswaard en de individuele Benchmarkgemeenten.
- Figuur 2 Woonaantrekkelijkheidsweb: de scores op zeven 'rubrieken' voor Valkenswaard en de Benchmarkgemeenten, inclusief de positie van Valkenswaard.
- Figuur 3 Scores 19 kenmerken: de scores op 19 kenmerken voor Valkenswaard en de Benchmarkgemeenten, met de positie van Valkenswaard in de ranglijst van alle Nederlandse gemeenten en in de ranglijst van de Benchmarkgemeenten.
- Figuur 4 Scores 42 indicatoren: dezelfde gegevens als in figuur 3.
- Figuur 5 Scores subindicatoren: de positie die een gebied inneemt in de ranglijst van 390 gemeenten, onderscheiden naar zeven klassen. Voor de Benchmarkgemeenten is de gemiddelde score vertaald naar de positie die zou worden ingenomen in de ranglijst van 390 gemeenten. Tevens is aangegeven in welke klasse de hoogst en laagst scorende benchmarkgemeente valt.

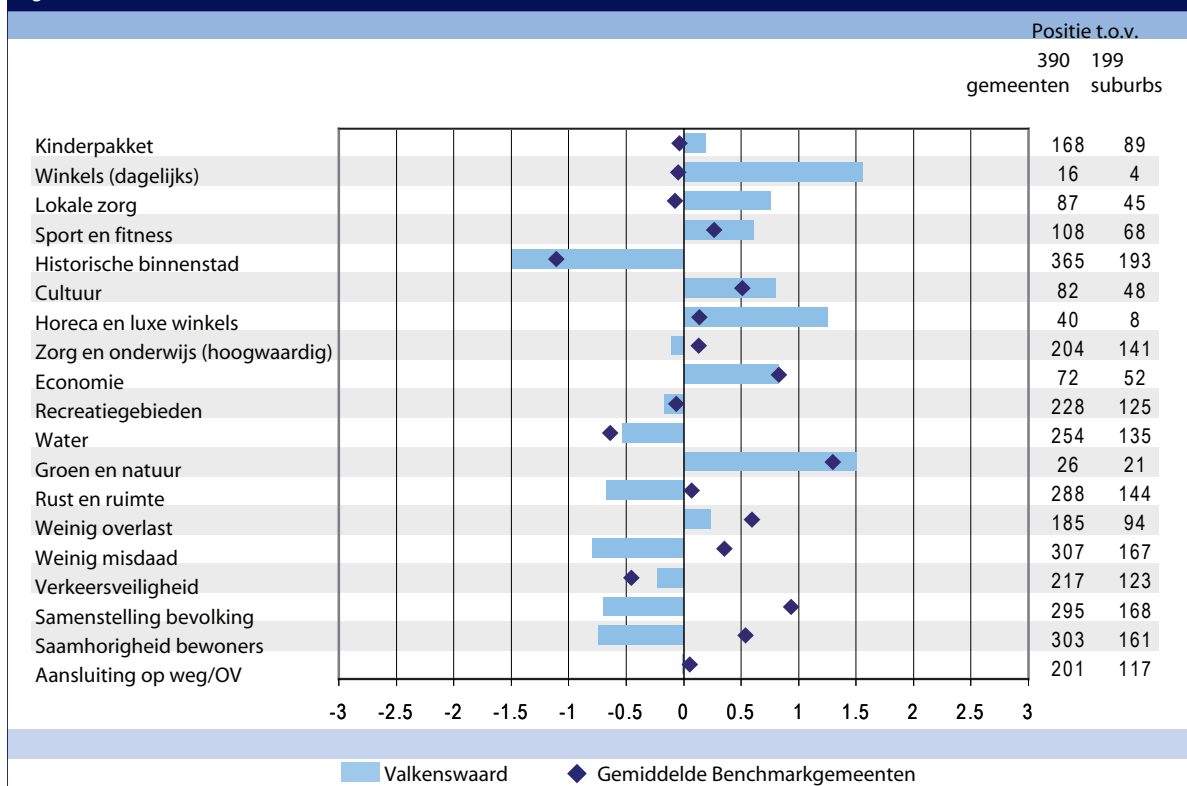
Figuur 1 Totaalscore woonaanrekkelijkheid

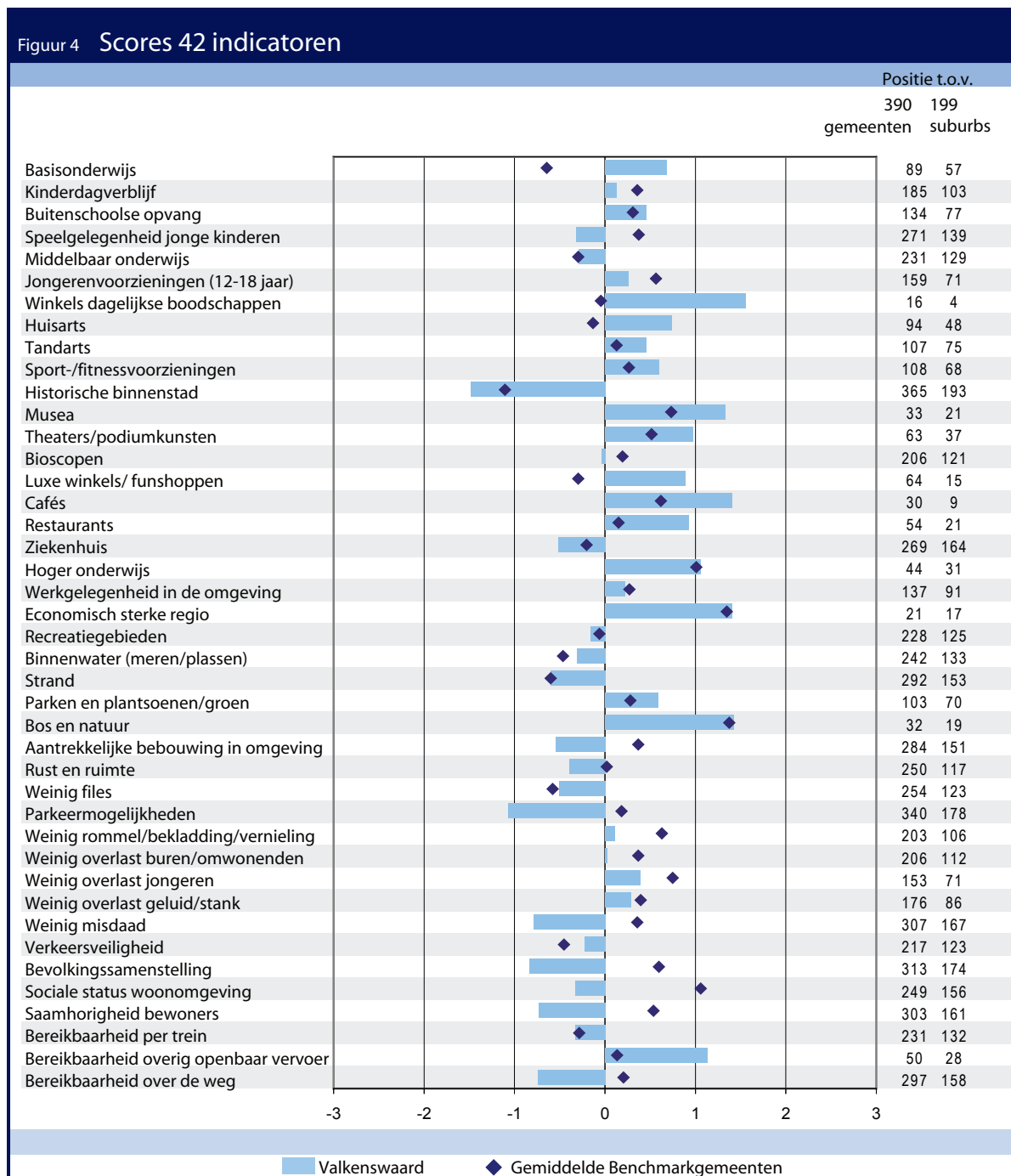
Figuur 2 Woonaanrekkelijkheidsweb Valkenswaard

Figuur 3 Scores 19 kenmerken

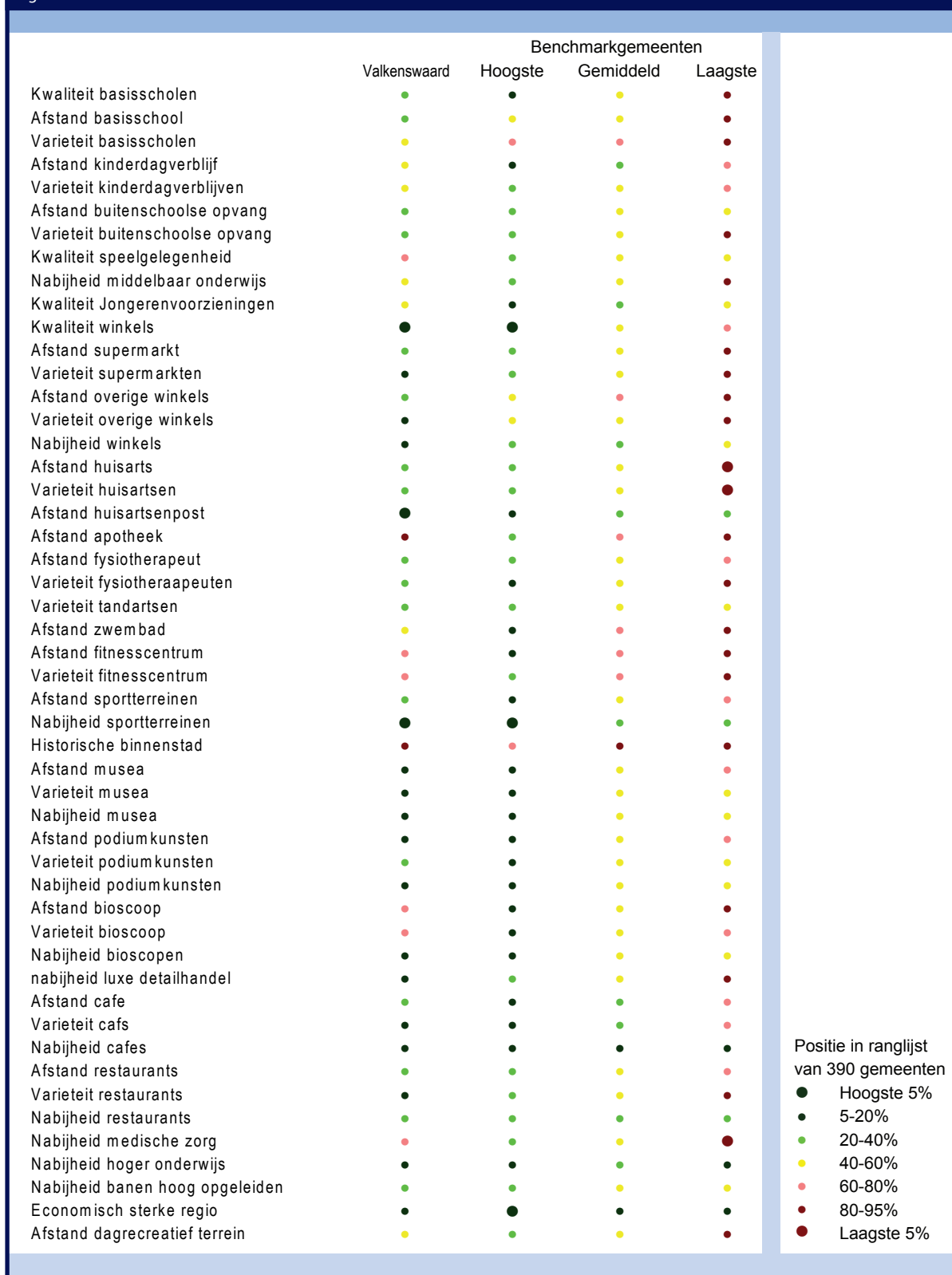

Suburbs zijn gemeenten waarvan minstens 15% van de werkzame beroepsbevolking in een nabijgelegen kernstad werkt. Voor Valkenswaard is dat Eindhoven (zie pagina 14 voor een kaartbeeld)

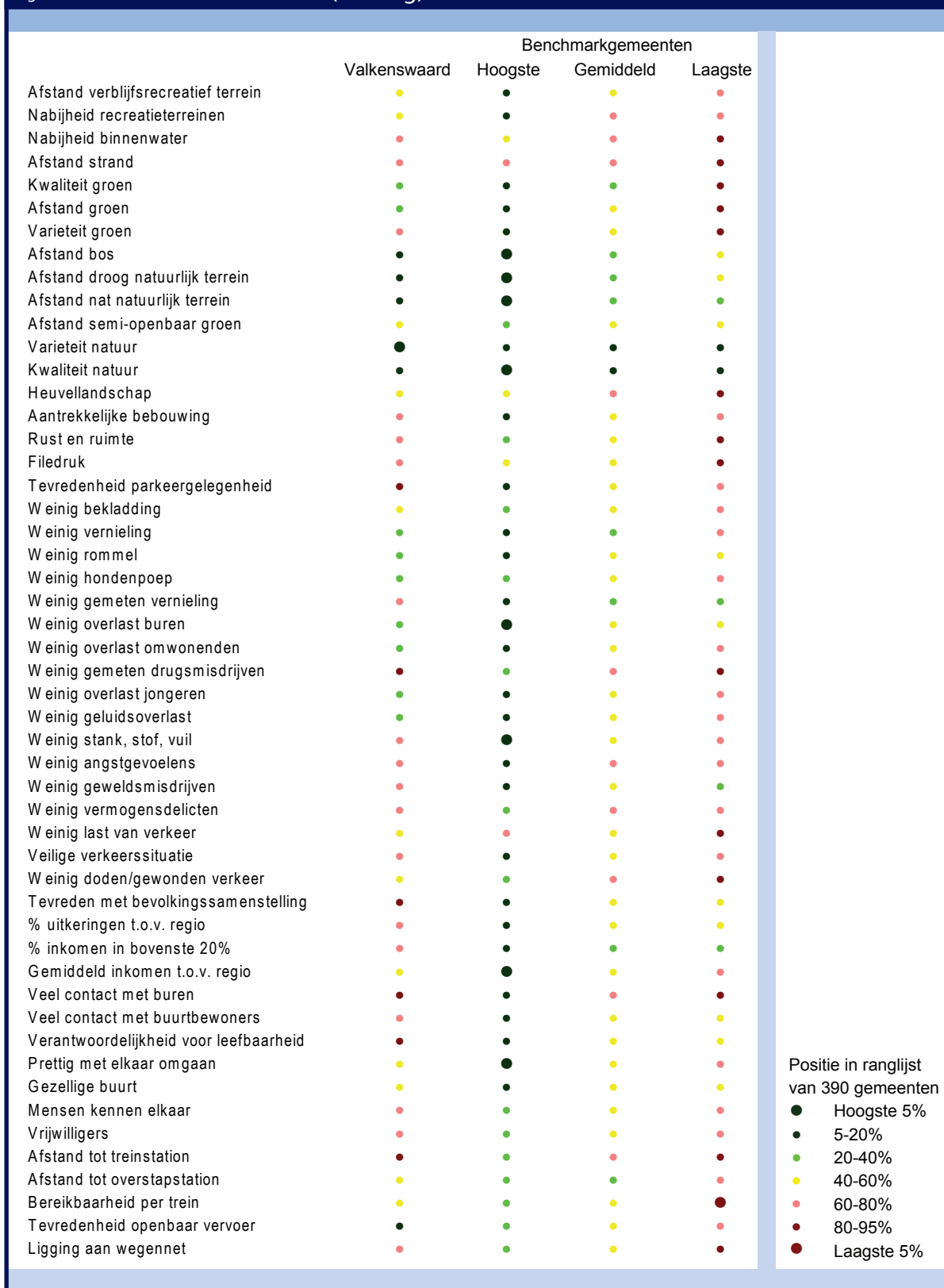

Suburbs zijn gemeenten waarvan minstens 15% van de werkzame beroepsbevolking in een nabijgelegen kernstad werkt. Voor Valkenswaard is dat Eindhoven (zie pagina 14 voor een kaartbeeld)

Figuur 5 Scores subindicatoren

Figuur 5 Scores subindicatoren (vervolg)

Woonaanrekkelijkheid buurten Valkenswaard

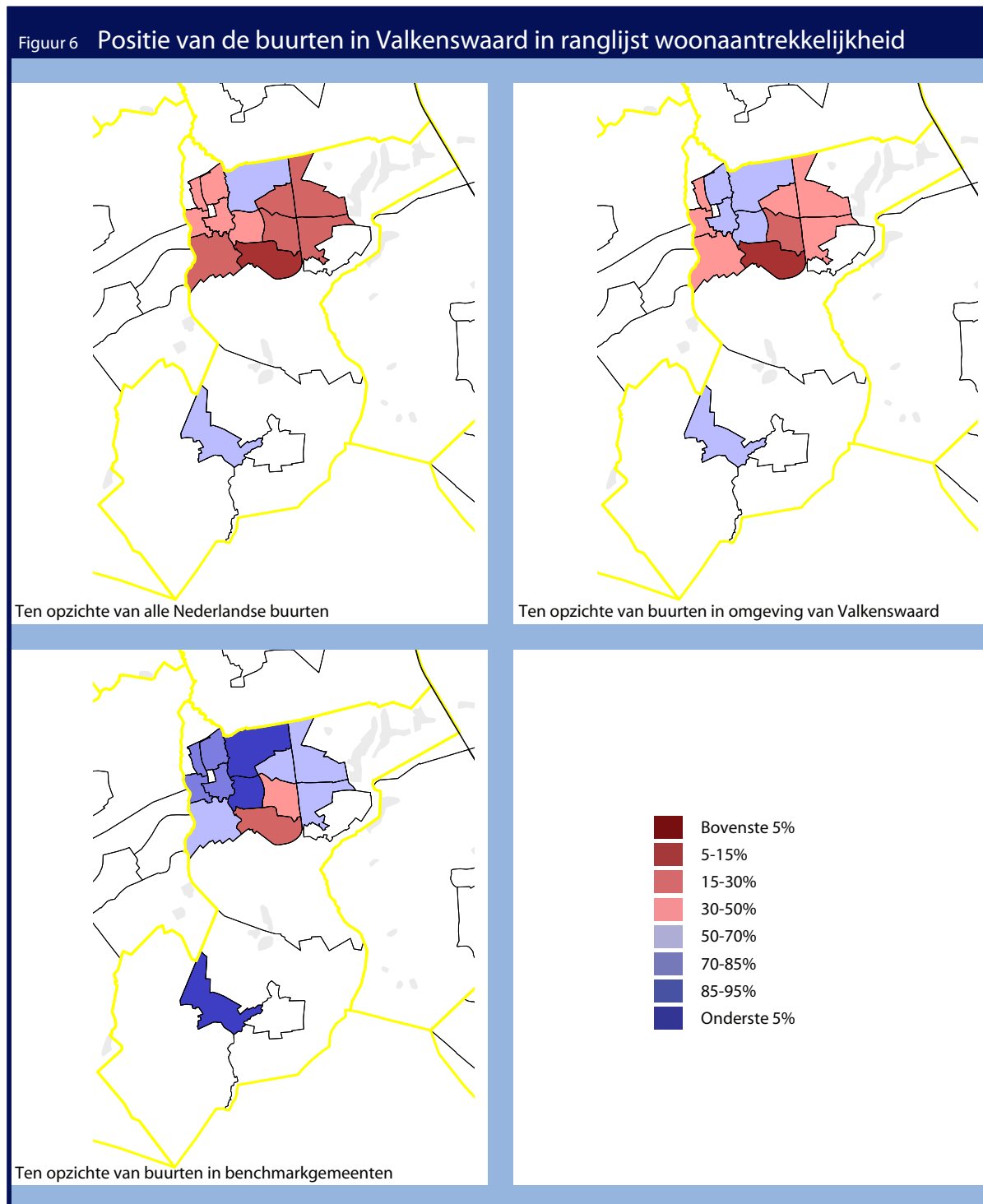
De resultaten zijn bepaald voor de CBS buurtindeling van 2014. Per indicator is gebruik gemaakt van de meest recente gegevens. Dat kan soms 2015 of zelfs 2016 zijn.

Resultaten zijn alleen weergegeven voor buurten met minstens 500 inwoners.

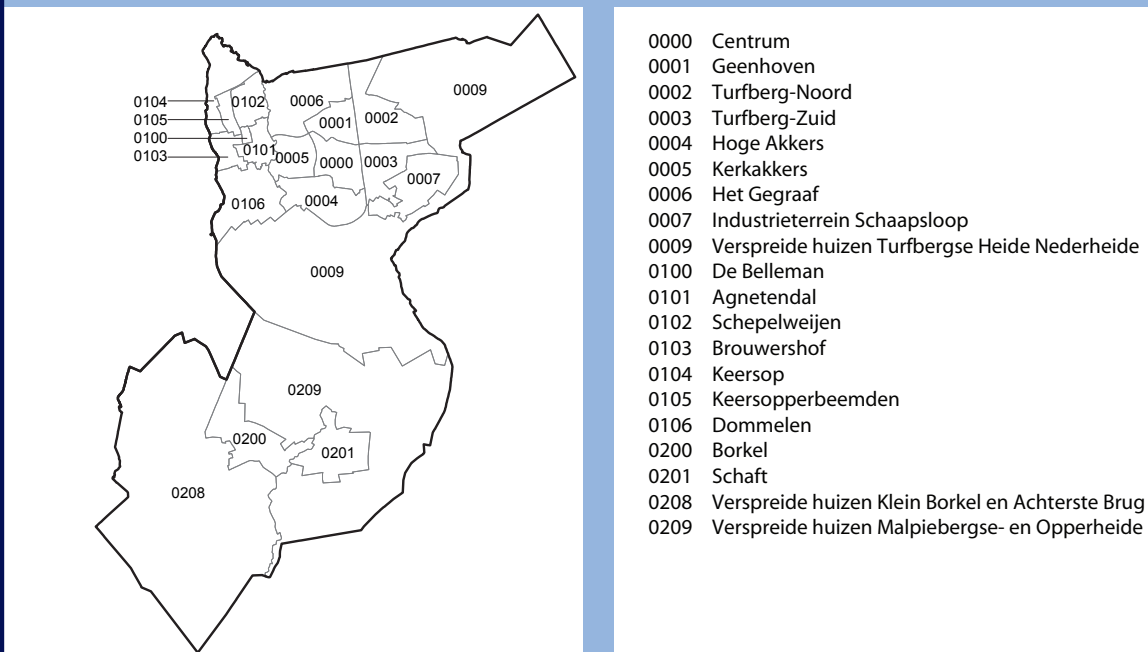
In Valkenswaard zijn er 13 buurten met minstens 500 inwoners.

Tot de ‘omgeving’ van Valkenswaard zijn hier gerekend alle buurten binnen 20 kilometer.

In onderstaande kaarten staat de positie van de buurten in Valkenswaard.

Figuur 7 Buurtindeling Valkenswaard

Posities van buurten in ranglijst 6674 buurten

Posities van buurten in ranglijst 6674 buurten									
Buurtcode CBS	Naam buurt	Totaal	BasisV.	PlusV.	Econ.	Nat.omg.	Rust en ruimte	Harm.omg.	Bereik
BU08580000	Centrum	1309	780	2440	1373	1350	4066	3603	4358
BU08580001	Geenhoven	1747	910	2883	1334	1237	4150	3938	4222
BU08580002	Turfberg-Noord	1602	3460	3402	1395	936	2837	3183	4173
BU08580003	Turfberg-Zuid	1496	2073	3787	1411	1238	3525	2994	4223
BU08580004	Hoge Akkers	729	2527	3649	1368	1099	2874	1567	4684
BU08580005	Kerkakkers	3290	2897	3557	1355	1514	4301	4137	4515
BU08580006	Het Gegraaf	3555	3980	3297	1328	1267	3898	4251	4190
BU08580101	Agnetendal	2700	2728	4024	1290	958	3763	3980	4425
BU08580102	Schepelweijen	3114	3837	4507	1288	1389	3812	3422	4405
BU08580103	Brouwershof	2072	2539	4325	1285	1152	3535	3240	4620
BU08580105	Keersopperbeemden	2376	3392	4616	1283	1546	3250	3062	4457
BU08580106	Dommelen	1450	4768	4111	1289	1160	2224	1577	4991
BU08580200	Borkel	3757	6295	5398	1447	3275	1027	827	5510

Toelichting:

BasisV.	Basisvoorzieningen
PlusV.	Plusvoorzieningen
Economie	Economie
Natuur	Natuurlijke omgeving
Rust	Rust en ruimte
Harmonie	Harmonieuze omgeving
Bereik	Lokale bereikbaarheid

	Totaal		BasisV.		PlusV.		Economie		Natuur		Rust		Harmonie		Bereik	
	-	+	-	+	-	+	-	+	-	+	-	+	-	+	-	+
Centrum	[Bar chart]		[Bar chart]		[Bar chart]		[Bar chart]		[Bar chart]		[Bar chart]		[Bar chart]		[Bar chart]	
Geenhoven	[Bar chart]		[Bar chart]		[Bar chart]		[Bar chart]		[Bar chart]		[Bar chart]		[Bar chart]		[Bar chart]	
Turfberg-Noord	[Bar chart]		[Bar chart]		[Bar chart]		[Bar chart]		[Bar chart]		[Bar chart]		[Bar chart]		[Bar chart]	
Turfberg-Zuid	[Bar chart]		[Bar chart]		[Bar chart]		[Bar chart]		[Bar chart]		[Bar chart]		[Bar chart]		[Bar chart]	
Hoge Akkers	[Bar chart]		[Bar chart]		[Bar chart]		[Bar chart]		[Bar chart]		[Bar chart]		[Bar chart]		[Bar chart]	
Kerkakkers	[Bar chart]		[Bar chart]		[Bar chart]		[Bar chart]		[Bar chart]		[Bar chart]		[Bar chart]		[Bar chart]	
Het Gegraaf	[Bar chart]		[Bar chart]		[Bar chart]		[Bar chart]		[Bar chart]		[Bar chart]		[Bar chart]		[Bar chart]	
Agnetendal	[Bar chart]		[Bar chart]		[Bar chart]		[Bar chart]		[Bar chart]		[Bar chart]		[Bar chart]		[Bar chart]	
Schepelweijen	[Bar chart]		[Bar chart]		[Bar chart]		[Bar chart]		[Bar chart]		[Bar chart]		[Bar chart]		[Bar chart]	
Brouwershof	[Bar chart]		[Bar chart]		[Bar chart]		[Bar chart]		[Bar chart]		[Bar chart]		[Bar chart]		[Bar chart]	
Keersopperbeemden	[Bar chart]		[Bar chart]		[Bar chart]		[Bar chart]		[Bar chart]		[Bar chart]		[Bar chart]		[Bar chart]	
Dommelen	[Bar chart]		[Bar chart]		[Bar chart]		[Bar chart]		[Bar chart]		[Bar chart]		[Bar chart]		[Bar chart]	
Borkel	[Bar chart]		[Bar chart]		[Bar chart]		[Bar chart]		[Bar chart]		[Bar chart]		[Bar chart]		[Bar chart]	

- Laagste positie in ranglijst

+ Hoogste positie in ranglijst

Positie in ranglijst van buurten binnen omgeving van 20 kilometer (totaal 237 buurten).

		Posities van buurten in ranglijst 237 buurten							
		Totaal	BasisV.	PlusV.	Econ.	Nat.omg.	Rust en ruimte	Harm.omg.	Bereik
BU08580000	Centrum	68	20	117	147	48	133	121	176
BU08580001	Geenhoven	96	25	133	129	39	137	127	172
BU08580002	Turfberg-Noord	88	141	149	156	19	82	103	170
BU08580003	Turfberg-Zuid	80	74	163	158	40	105	97	173
BU08580004	Hoge Akkers	33	99	156	145	30	84	49	186
BU08580005	Kerkakkers	142	110	155	137	58	148	135	181
BU08580006	Het Gegraaf	151	166	146	125	43	123	136	171
BU08580101	Agnetendal	128	106	173	94	21	119	131	178
BU08580102	Schepelweijen	137	159	188	92	52	120	115	177
BU08580103	Brouwershof	102	101	183	91	33	106	106	184
BU08580105	Keersopperbeemden	111	134	195	89	62	96	99	179
BU08580106	Dommelen	76	187	176	93	35	61	50	195
BU08580200	Borkel	154	231	215	160	175	17	22	209

Toelichting:

BasisV.	Basisvoorzieningen
PlusV.	Plusvoorzieningen
Economie	Economie
Natuur	Natuurlijke omgeving
Rust	Rust en ruimte
Harmonie	Harmonieuze omgeving
Bereik	Lokale bereikbaarheid

	Totaal		BasisV.		PlusV.		Economie		Natuur		Rust		Harmonie		Bereik	
	-	+	-	+	-	+	-	+	-	+	-	+	-	+	-	+
Centrum	■		■		■		■		■		■		■		■	
Geenhoven	■		■		■		■		■		■		■		■	
Turfberg-Noord	■		■		■		■		■		■		■		■	
Turfberg-Zuid	■		■		■		■		■		■		■		■	
Hoge Akkers	■		■		■		■		■		■		■		■	
Kerkakkers	■		■		■		■		■		■		■		■	
Het Gegraaf	■		■		■		■		■		■		■		■	
Agnetendal	■		■		■		■		■		■		■		■	
Schepelweijen	■		■		■		■		■		■		■		■	
Brouwershof	■		■		■		■		■		■		■		■	
Keersopperbeemden	■		■		■		■		■		■		■		■	
Dommelen	■		■		■		■		■		■		■		■	
Borkel	■		■		■		■		■		■		■		■	

- Laagste positie in ranglijst

+ Hoogste positie in ranglijst

Positie in ranglijst van 41 buurten in benchmarkgemeenten en Valkenswaard

		Posities van buurten in ranglijst 41 buurten							
		Totaal	BasisV.	PlusV.	Econ.	Nat.omg.	Rust en ruimte	Harm.omg.	Bereik
BU08580000	Centrum	18	1	12	34	26	34	33	24
BU08580001	Geenhoven	27	3	18	30	22	35	35	21
BU08580002	Turfberg-Noord	25	21	22	35	10	18	28	19
BU08580003	Turfberg-Zuid	23	10	26	36	23	25	25	22
BU08580004	Hoge Akkers	11	14	24	33	16	19	13	30
BU08580005	Kerkkackers	36	19	23	31	29	37	38	28
BU08580006	Het Gegraaf	37	26	20	29	24	32	39	20
BU08580101	Agnetendal	33	18	28	26	11	29	36	26
BU08580102	Schepelweijen	34	25	31	24	28	30	31	25
BU08580103	Brouwershof	29	16	30	23	18	26	29	29
BU08580105	Keersopperbeemden	31	20	32	22	32	23	27	27
BU08580106	Dommelen	21	31	29	25	19	16	14	33
BU08580200	Borkel	38	40	36	37	39	4	4	34

Toelichting:

BasisV.	Basisvoorzieningen
PlusV.	Plusvoorzieningen
Economie	Economie
Natuur	Natuurlijke omgeving
Rust	Rust en ruimte
Harmonie	Harmonieuze omgeving
Bereik	Lokale bereikbaarheid

	Totaal		BasisV.		PlusV.		Economie		Natuur		Rust		Harmonie		Bereik	
	-	+	-	+	-	+	-	+	-	+	-	+	-	+	-	+
Centrum																
Geenhoven																
Turfberg-Noord																
Turfberg-Zuid																
Hoge Akkers																
Kerkkackers																
Het Gegraaf																
Agnetendal																
Schepelweijen																
Brouwershof																
Keersopperbeemden																
Dommelen																
Borkel																

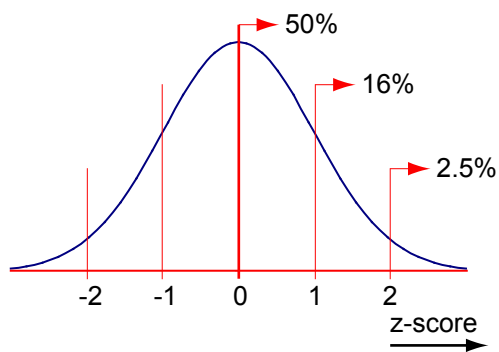
- Laagste positie in ranglijst

+ Hoogste positie in ranglijst

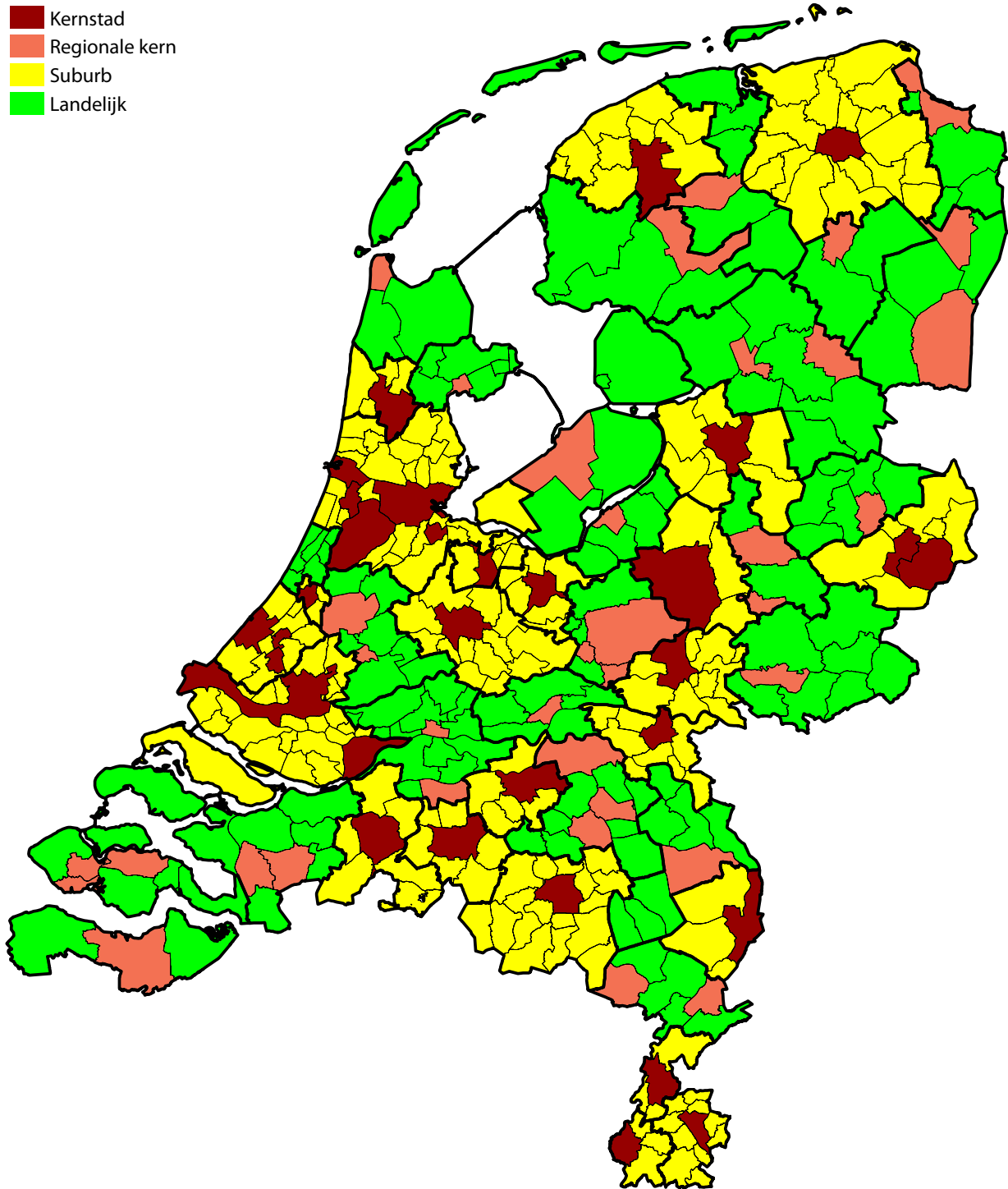
Toelichting z-scores

Door de waarden voor indicatoren om te zetten in z-scores wordt gecorrigeerd voor de grote mate in spreiding in de oorspronkelijke scores van de indicatoren en wordt de mate waarin op een indicator hoger of lager dan gemiddeld wordt gescoord vergelijkbaar gemaakt tussen indicatoren. Bij z-scores wordt het gemiddelde voor alle waarnemingen op 0 gezet en gedeeld door de standaarddeviatie. Het gevolg hiervan is dat voor elke indicator ongeveer 16% van de gebieden een score hoger dan 1 behaalt en ook ongeveer 16% een score lager dan -1 (zie onderstaande figuur). Een score hoger dan 2 wordt naar verwachting door 2.5% van de gebieden gerealiseerd. Dat geldt ook voor een score lager dan -2.

Figuur: Normale verdeling en kans op scores

- Kernstad
- Regionale kern
- Suburb
- Landelijk

Toelichting indicatoren

Om na te gaan waar in Nederland de woonaanrekkelijkheid het hoogst is, zijn de 393 gemeenten vergeleken voor zeven rubrieken, alle opgebouwd uit één of meer kenmerken, die vervolgens weer bestaan uit één of meer indicatoren. Die indicatoren zijn op hun beurt weer opgebouwd uit één of meer gemeten subindicatoren. De gegevens zijn zo actueel mogelijk en afkomstig van diverse bronnen. Bij vrijwel alle gebruikte indicatoren heeft door Bureau Louter een bewerking van basisgegevens plaatsgevonden.

Bij diverse kenmerken is bepaald wat de nabijheid, de variëteit en de kwaliteit is. Wordt als voorbeeld basisscholen genomen, dan is de 'nabijheid' de afstand tot de dichtstbijzijnde basisschool. De 'variëteit' is het aantal basisscholen binnen een relevante omgeving. De omvang van die relevante omgeving is per indicator afzonderlijk bepaald aan de hand van de resultaten van de ten behoeve van dit onderzoek uitgevoerde enquête. In die enquête werd onder andere gevraagd wat de omvang is van het gebied waarbinnen een indicator voor de woonaanrekkelijkheid van belang wordt geacht. De 'kwaliteit' is bepaald aan de hand van een zeer grote enquête van het CBS (Woononderzoek Nederland: WOON) waarin naar allerlei oordelen wordt gevraagd.

Hier volgt eerst een meer algemene, globale, beschrijving van de zeven rubrieken waaruit de woonaanrekkelijkheid is opgebouwd, nader onderverdeeld naar 20 kenmerken en 42 indicatoren. Voor degenen die een nauwkeuriger beeld willen krijgen van de gebruikte gegevens, volgt daarna een exacte beschrijving van alle 101 subindicatoren en de wijze waarop die berekend zijn.

Algemene	beschrijving	indicatoren
		woonaanrekkelijkheid

Er zijn zeven rubrieken, namelijk: 1. Basisvoorzieningen 2. Plusvoorzieningen 3. Economie 4. Natuurlijke omgeving 5. Rust en ruimte 6. Harmonieuze omgeving 7. Lokale bereikbaarheid. De gegevens zijn zo actueel mogelijk en afkomstig uit diverse bronnen.

Basisvoorzieningen**Jeugdpakket**

Het jeugdpakket omvat voorzieningen voor kinderen (0-11 jaar) en jongeren (12-18 jaar). Het CBS berekende voor alle inwoners per gemeente de gemiddelde afstand tot een basisschool, een kinderdagverblijf en buitenschoolse opvang. Het CBS liet deze voorzieningen, maar bijvoorbeeld ook speelgelegenheden, beoordelen door inwoners in het driejaarlijkse, grootschalige Woononderzoek Nederland (WOON). Dit gebeurt in samenwerking met het ministerie van Infrastructuur en Milieu. Voor deze versie van De beste gemeenten

kon gebruik worden gemaakt van WOON 2009 en WOON 2012. Daarnaast is bepaald hoe dicht inwoners in de buurt van middelbare scholen wonen, en daarbij uit minstens twee scholen kunnen kiezen. Gelet is op de breedte van het aanbod, van VMBO tot VWO, het aantal scholen in de omgeving en de omvang. Ook is de afstand tot het MBO (ROC's) bepaald. Informatie over het MBO komt van het ministerie van Onderwijs. Waar mogelijk zijn nevenvestigingen van scholen meegenomen. Tevens is het oordeel van inwoners over jongerenvoorzieningen uit WOON meegenomen.

Winkels (dagelijks)

Uitgangspunt is de nabijheid en verscheidenheid van het winkelaanbod voor dagelijkse boodschappen. Gegevens komen van het CBS. Ook is het oordeel van inwoners over de kwaliteit van winkels uit WOON meegewogen.

Lokale zorg

Het CBS berekende de nabijheid tot de dichtstbijzijnde huisarts, huisartsenpost, apotheek en fysiotherapeut. Deze nabijheidstatistiek is aangevuld met het aantal tandartsen per duizend inwoners, afkomstig van de Nederlandse Maatschappij tot bevordering der Tandheelkunde.

Sport en fitness

Dit betreft de nabijheid en verscheidenheid van sportterreinen, fitnesscentra en de gemiddelde afstand tot het dichtstbijzijnde zwembad. Gegevens komen van het CBS.

Plusvoorzieningen**Historische binnenstad**

Bepaald aan de hand van de nabijheid van rijksmonumenten. De gegevens zijn afkomstig van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

Cultuur

De nabijheid en verscheidenheid van musea, bioscopen, theaters en podiumkunsten. Gegevens zijn afkomstig van het CBS.

Horeca en luxe winkels

De nabijheid en verscheidenheid van cafés en restaurants en de aanwezigheid van luxe winkels, volgens het CBS.

Zorg en onderwijs (hoogwaardig)

Ten eerste is de reistijd tot het dichtstbijzijnde ziekenhuis bepaald. Een academisch of groot ziekenhuis in de nabijheid scoort extra hoog. Ten tweede is de nabijheid van hogescholen en universiteiten meegewogen.

Economie

Economisch sterke regio

Daarvoor is gebruik gemaakt van het onderzoek Toplocaties 2014 van Elsevier en Bureau Louter. Uit dit onderzoek zijn de scores per gemeente omgezet in regionale scores.

Werkgelegenheid in de omgeving

Hierbij is van belang dat hoog opgeleiden bij de keuze van hun woonplaats meer rekening houden met baankansen dan laag opgeleiden. Berekend is het aantal arbeidsplaatsen voor hoog opgeleiden per inwoner van 15 tot 65 jaar binnen een ruime regio.

Natuurlijke omgeving

Recreatiegebieden

Recreatie is opgebouwd uit de nabijheid en verscheidenheid van terrein voor dagrecreatie en verblijfsrecreatie. Gegevens komen van het CBS.

Water

Ten eerste is rekening gehouden met de nabijheid van strand (de Noordzeekust). Ten tweede is een maat opgesteld voor de nabijheid van binnenwater. Daarin zijn meegewogen de nabijheid van (al dan niet recreatieve) plassen en meren, rivieren, overig binnenwater, randmeren (Veerse Meer, Veluwemeer) en grote meren (IJsselmeer, Zeeuwse wateren).

Groen en natuur

Het Planbureau voor de Leefomgeving berekende per gemeente een rapportcijfer voor de 'beleving' van het landschap. Dat gebeurde op basis van onderzoek van Alterra, onderdeel van het kennisinstituut Wageningen University & Research Centre. Dit rapportcijfer is samengesteld uit de aanwezigheid van positieve en negatieve landschapskenmerken en beoordeling hiervan door de inwoners. Naast deze indicator is de nabijheid van bos en (natte en droge) natuur meegewogen. Ook is bepaald of sprake is van een heuvelachtige omgeving. Aan de hand van de nabijheid van parken en plantsoenen (groenvoorzieningen) wordt recht gedaan aan de nabijheid van 'stedelijk groen'.

Rust en ruimte

Of sprake is van rust en ruimte is op verschillende ruimtelijke schaalniveaus bepaald. De bevolkingsdichtheid op buurt-, gemeente- en regionaal niveau vormt een eerste indicator voor rust en ruimte. Een lage dichtheid is gunstig. Daarnaast is de woonruimte meegewogen aan de hand van het percentage huizen met minstens zes kamers, het gemiddeld perceeloppervlak van huizen en het gemiddeld woonoppervlak van huizen en appartementen. Ook het ontbreken van files wordt positief beoordeeld. De VerkeersInformatieDienst

bepaalt de filedruk door het aantal kilometers te vermenigvuldigen met de duur van de file. Uit het WOON komen tenslotte oordelen over parkeergelegenheid in de buurt. Betere parkeermogelijkheden worden positief beoordeeld.

Harmonieuze omgeving

Weinig overlast

Gebaseerd op CBS-gegevens over geregistreerde vernielingen en drugsmisdriven, aangevuld met de mate waarin inwoners overlast ondervinden van bekladding, vernieling, rommel, hondenpoep, geluid, stank, burens en jongeren. Deze oordelen komen uit WOON.

Weinig misdaad

Het aantal aangiften van vernielingen, vermogensdelicten en geweldsmisdrijven per duizend inwoners. Deze informatie komt van het CBS en is aangevuld met oordelen uit WOON over angst om te worden beroofd of lastiggevallen.

Verkeersveiligheid

Uit het WOON komen oordelen over verkeershinder en verkeersveiligheid. Deze subjectieve gegevens zijn aangevuld met het feitelijke aantal verkeersdoden en het geregistreerde aantal ziekenhuisgewonden per duizend inwoners. Deze gegevens komen van het ministerie van Infrastructuur en Milieu.

Samenstelling bevolking

De samenstelling van de bevolking wordt bepaald door het aantal huishoudens met een hoog inkomen, het gemiddelde inkomen, het percentage uitkeringsontvangers ten opzichte van dat in de regio en de oordelen van inwoners over de bevolkingssamenstelling uit het WOON. Inkomensgegevens komen van het CBS.

Saamhorigheid

In WOON beoordelen inwoners de saamhorigheid in hun woonomgeving. Gevraagd is of ze al dan niet prettig contact hebben met hun burens, of ze de buurt gezellig vinden en of zij zich verantwoordelijk voelen voor de leefbaarheid in hun buurt. Nieuw dit jaar is de indicator percentage vrijwilligers

Bereikbaarheid

De bereikbaarheid per trein is bepaald met CBS-gegevens over de nabijheid van treinstations en overstapstations. Ook is vastgesteld welk deel van de bevolking regelmatig met de trein reist. Meegenomen zijn oordelen van inwoners over het aantal haltes voor overig openbaar vervoer in de buurt, afkomstig uit WOON. De bereikbaarheid per auto is gebaseerd op de gemiddelde afstand voor inwoners tot een oprit naar een snelweg of provinciale weg,

Specifieke beschrijving indicatoren woonaantrekkelijkheid

In de tabel staan de onderscheiden subindicatoren, gebundeld naar indicator en kenmerk (met daarbinnen nog rubrieken). Er zijn drie typen bronnen:

- CBS WOON. De resultaten uit de WOON-enquêtes van 2009 en 2012 zijn gebundeld. Het betreft een nationale enquête, met in totaal in de twee jaar 138 duizend respondenten. Dit vormde de basis voor kwalitatieve oordelen over enkele typen voorzieningen, over bereikbaarheid en oordelen over aspecten die samenhangen met hinder/overlast en het sociaal klimaat. In de WOON-enquête wordt gevraagd om op een vier- of vijfpuntsschaal een oordeel te geven. Door Bureau Louter is dat omgerekend naar een gemiddelde score per gemeente.
- CBS Buurt. Deze gegevensbron levert informatie op buurniveau (totaal meer dan 10 duizend buurten) over aspecten die samenhangen met de nabijheid en variëteit van voorzieningen en over bereikbaarheid. De 'nabijheid' is de afstand tot de dichtstbijzijnde voorziening (bijvoorbeeld een basisschool), de 'variëteit' is het aantal voorzieningen van een bepaald type binnen een gegeven afstand (bijvoorbeeld het aantal basisscholen binnen een kilometer). Het CBS berekent dat voor verschillende afstandsbeperkingen. Op grond van de resultaten van onze enquête over de afstand waarover verschillende aspecten van de woonaantrekkelijkheid van belang zijn, is daarvoor een gewogen totaalscore berekend. Buurtscores zijn door ons omgerekend naar gemeentescores. We hebben echter ook de beschikking over een (zeer uitgebreide) set met gegevens op buurniveau.
- Specifieke bronnen. Daarbij zijn door Bureau Louter specifieke berekeningen gemaakt, soms door combinatie van verschillende gegevensbronnen. Per rubriek wordt na de tabel aangegeven hoe de subindicatoren zijn berekend.

Invloed buitenland

Dit jaar is per indicator beoordeeld of het buitenland bijdraagt aan de score van een subindicator door eerst te bepalen voor welke indicatoren het buitenland een rol zou kunnen spelen, om vervolgens te kijken naar de afstandsgevoeligheid per indicator aan de hand van onze enquête onder 6.700 respondenten. Via literatuurstudie is daarna bepaald voor welke indicatoren de grens een extra 'remmend' effect heeft en voor welke niet. Tenslotte zijn relevante indicatoren herberekend inclusief het effect van het buitenland. Voor een gemeente als Vaals zorgt het 'buitenlandeffect' voor een aanzienlijke stijging op

de ranglijst, vooral als gevolg van de nabijheid van Aachen. Ook voor andere gemeenten aan de grens heeft het buitenland effect, maar in mindere mate dan voor Vaals. Voor een gemeente als Hulst is de afstand over de weg tot Antwerpen en Gent bijvoorbeeld groter dan de afstand van Gorinchem tot Rotterdam en Utrecht.

Tabel 7 Rubrieken, 19 kenmerken, 42 indicatoren, 101 subindicatoren

Kenmerk	Indicator	Subindicator	Bron	
Jeugdpakket	Basisonderwijs	Kwaliteit basisscholen	CBS WOON	
		Afstand basisschool	CSB Buurt	
		Variëteit basisscholen	CBS Buurt	
	Kinderdagverblijf	Afstand kinderdagverblijf	CBS Buurt	
		Variëteit kinderdagverblijven	CBS Buurt	
		Buitenschoolse opvang	Afstand buitenschoolse opvang	CBS Buurt
			Variëteit buitenschoolse opvang	CBS Buurt
		Speelgelegenheid jonge kinderen	Kwaliteit speelgelegenheid	CBS WOON
		Middelbaar onderwijs	Nabijheid middelbaar onderwijs	Specifiek
		Jongerenvoorzieningen (12-18 jaar)	Kwaliteit Jongerenvoorzieningen	CBS WOON
Winkels (dagelijks)	Winkels dagelijkse boodschappen	Kwaliteit winkels	CBS WOON	
		Afstand supermarkt	CBS Buurt	
		Variëteit supermarkten	CBS Buurt	
		Afstand overige winkels	CBS Buurt	
		Variëteit overige winkels	CBS Buurt	
		Nabijheid winkels	Specifiek	
Lokale zorg	Huisarts	Afstand huisarts	CBS Buurt	
		Variëteit huisartsen	CBS Buurt	
		Afstand huisartsenpost	CBS Buurt	
		Afstand apotheek	CBS Buurt	
		Afstand fysiotherapeut	CBS Buurt	
		Variëteit fysiotherapeuten	CBS Buurt	
		Tandarts	Variëteit tandartsen	Specifiek
	Sport en fitness	Sport-/fitnessvoorzieningen	Afstand zwembad	CBS Buurt
			Afstand fitnesscentrum	CBS Buurt
			Variëteit fitnesscentrum	CBS Buurt
Afstand sportterreinen			CBS Buurt	
Nabijheid sportterreinen			Specifiek	
Plusvoorzieningen				
Historische binnenstad	Historische binnenstad	Historische binnenstad	Specifiek	
Cultuur	Musea	Afstand musea	CBS Buurt	
		Variëteit musea	CBS Buurt	
		Nabijheid musea	Specifiek	
	Theaters/podiumkunsten	Afstand podiumkunsten	CBS Buurt	
		Variëteit podiumkunsten	CBS Buurt	
		Nabijheid podiumkunsten	Specifiek	
	Bioscopen	Afstand bioscoop	CBS Buurt	
		Variëteit bioscoop	CBS Buurt	
		Nabijheid bioscopen	Specifiek	
	Horeca en luxe winkels	Luxe winkels/ funshoppen	Nabijheid luxe detailhandel	Specifiek
Cafés			Afstand café	CBS Buurt
			Variëteit cafés	CBS Buurt
			Nabijheid cafés	Specifiek
Restaurants		Afstand restaurants	CBS Buurt	
		Variëteit restaurants	CBS Buurt	
		Nabijheid restaurants	Specifiek	
Zorg en onderwijs		Ziekenhuis	Nabijheid medische zorg	Specifiek
	Hoger onderwijs	Nabijheid hoger onderwijs	Specifiek	

Tabel 7 Rubrieken, 19 kenmerken, 42 indicatoren, 101 subindicatoren (vervolg)

Rubriek/Kenmerk	Indicator	Subindicator	Bron
<u>Economie</u>			
Werkgelegenheid omgev.	Werkgelegenheid in de omgeving	Nabijheid banen hoog opgeleiden	Specifiek
Economisch sterke regio	Economisch sterke regio	Economisch sterke regio	Specifiek
<u>Natuurlijke omgeving</u>			
Recreatiegebieden	Recreatiegebieden	Afstand dagrecreatief terrein	CBS Buurt
		Afstand verblijfsrecreatief terrein	CBS Buurt
		Nabijheid recreatieterrinen	Specifiek
Water	Binnenwater (meren/plassen)	Nabijheid binnenwater	Specifiek
	Strand	Afstand strand	Specifiek
Groen en natuur	Parken en plantsoenen/groen	Kwaliteit groen	CBS WOON
		Afstand groen	CBS Buurt
		Variëteit groen	Specifiek
	Bos en natuur	Afstand bos	CBS Buurt
		Afstand droog natuurlijk terrein	CBS Buurt
		Afstand nat natuurlijk terrein	CBS Buurt
		Afstand semi-openbaar groen	CBS Buurt
		Variëteit natuur	Specifiek
		Kwaliteit natuur	Specifiek
		Heuvellandschap	Specifiek
<u>Rust en ruimte</u>			
Rust en ruimte	Aantrekkelijke bebouwing	Aantrekkelijke, ruime bebouwing	Specifiek
	Rust en ruimte	Rust en ruimte	Specifiek
	Weinig files	Filedruk	Specifiek
	Parkeermogelijkheden	Tevredenheid parkeer gelegenheid	CBS WOON
<u>Harmonieuze omgeving</u>			
Weinig overlast	Weinig rommel/vernieling	Weinig bekladding	CBS WOON
		Weinig vernieling	CBS WOON
		Weinig rommel	CBS WOON
		Weinig hondenpoep	CBS WOON
		Weinig gemeten vernieling	Specifiek
	Weinig overlast burens/omwonenden	Weinig overlast burens	CBS WOON
		Weinig overlast omwonenden	CBS WOON
		Weinig gemeten drugsmiddelen	Specifiek
	Weinig overlast jongeren	Weinig overlast jongeren	CBS WOON
	Weinig overlast geluid/stank	Weinig geluidsoverlast	CBS WOON
		Weinig stank, stof, vuil	CBS WOON
Weinig misdaad	Weinig misdaad	Weinig angstgevoelens	CBS WOON
		Weinig geweldsmisdrijven	Specifiek
		Weinig vermogensdelicten	Specifiek
Verkeersveiligheid	Verkeersveiligheid	Weinig last van verkeer	CBS WOON
		Veilige verkeerssituatie	CBS WOON
		Weinig doden/gewonden verkeer	Specifiek
Samenstelling bevolking	Bevolkingssamenstelling	Bevolkingssamenstelling	CBS WOON
		% uitkeringen t.o.v. regio	Specifiek
	Sociale status woonomgeving	% inkomen in bovenste 20%	Specifiek
		Gemiddeld inkomen t.o.v. regio	Specifiek

Tabel 7 Rubrieken, 19 kenmerken, 42 indicatoren, 101 subindicatoren (vervolg)

Rubriek/Kenmerk	Indicator	Subindicator	Bron
Saamhorigheid bewoners	Saamhorigheid bewoners	Veel contact met burens	CBS WOON
		Veel contact met buurtbewoners	CBS WOON
		Verantw. voor leefbaarheid	CBS WOON
		Prettig met elkaar omgaan	CBS WOON
		Gezellige buurt	CBS WOON
		Mensen kennen elkaar	CBS WOON
		% vrijwilligers	CBS EBB
Lokale bereikbaarheid			
Aansluiting op weg/OV	Bereikbaarheid per trein	Afstand tot treinstation	CBS Buurt
		Afstand tot overstapstation	CBS Buurt
		Bereikbaarheid per trein	Specifiek
		Bereikbaarheid overig OV	Tevredenheid openbaar vervoer
	Bereikbaarheid over de weg	Ligging aan wegennet	Specifiek

1 Basisvoorzieningen

Nabijheid middelbaar onderwijs: beoordeeld is hoe dicht inwoners in de buurt van middelbare scholen wonen, en daarbij uit minstens twee scholen kunnen kiezen. Dat is gedaan voor elk van vier niveaus: VWO, HAVO, VMVO TL, overig VMBO. Hetzelfde is gedaan met betrekking tot MBO-instellingen (ROC's), vervolgens is van beide scores het gewogen gemiddelde genomen met als gewicht $2/3$ (voortgezet onderwijs) resp. $1/3$ (MBO), omdat ongeveer de helft van degenen die voortgezet onderwijs hebben afgerond naar het MBO gaat.

Nabijheid winkels: het aantal arbeidsplaatsen per inwoner in de totale detailhandel, exclusief 'luxe detailhandel' (zie daarvoor onder 'Plusvoorzieningen'). Gebruik is gemaakt van een afstandsvervalfunctie die is gebaseerd op informatie uit onze enquête.

Variëteit tandartsen: het aantal tandartsen in de gemeente, berekend per inwoner. De bijdrage neemt af naarmate de afstand groter is. Deze afstandsvervalfactor is gebaseerd op resultaten van onze enquête.

Nabijheid sportterreinen: berekeningswijze gelijk aan 'Nabijheid recreatieterrein'

2 Plusvoorzieningen

Historische binnenstad: het aantal Rijksmonumenten per vierkante kilometer, met een afstandsvervalfunctie op basis van de resultaten uit onze enquête (waarin gevraagd werd naar de afstand waarover men de aanwezigheid van een binnenstad van belang acht). De score is bepaald per buurt en vervolgens via het aantal inwoners per buurt gewogen opgeteld tot een gemeentescore.

Nabijheid musea: hiervoor is het aantal arbeidsplaatsen bij musea per inwoner berekend. Informatie uit onze enquête over de afstand waarbinnen men musea beschikbaar zou willen hebben,

fungeerden als basis voor het bepalen van een afstandsvervalfunctie, waardoor ook musea in de omgeving meewegen bij het bepalen van de totaalscore.

Nabijheid podiumkunsten: berekeningswijze gelijk aan 'Nabijheid musea', maar dan voor podiumkunsten

Nabijheid bioscopen: berekeningswijze gelijk aan 'Nabijheid musea', maar dan voor bioscopen

Nabijheid luxe detailhandel: Het aantal arbeidsplaatsen in luxe detailhandel (op basis van een door Bureau Louter vastgestelde selectie) per inwoner. Daarbij is een afstandsvervalfunctie toegepast die is gebaseerd op de resultaten uit onze enquête.

Nabijheid cafés: berekeningswijze gelijk aan 'nabijheid luxe detailhandel', maar dan voor cafés.

Nabijheid restaurants: berekeningswijze gelijk aan 'nabijheid luxe detailhandel', maar dan voor restaurants.

Nabijheid medische zorg: Onderscheiden zijn vier typen ziekenhuizen, namelijk een 'hiërarchie' van laag naar hoog van respectievelijk buitenpoliklinieken, 'kleine' ziekenhuizen (minder dan 500 bedden), 'grote' ziekenhuizen (minstens 500 bedden) en academische ziekenhuizen. Per type ziekenhuis is de rijtijd tot het dichtstbijzijnde ziekenhuis van dat type bepaald. Wanneer een ziekenhuis dat hoger scoort in de hiërarchie dichterbij ligt dan een ziekenhuis dat lager scoort in de hiërarchie, geldt voor dat ziekenhuis van lagere hiërarchie de rijtijd van het ziekenhuis dat hoger staat in de hiërarchie. Dus dan geldt dat, wanneer van alle ziekenhuizen een academisch ziekenhuis het dichtstbijzijnde ziekenhuis is, die rijtijd ook geldt voor grote ziekenhuizen en kleine ziekenhuizen. Als een groot ziekenhuis dichterbij ligt dan klein ziekenhuis (maar tevens dichterbij dan een academisch ziekenhuis), geldt de rijtijd tot

het grote ziekenhuis ook voor het kleine ziekenhuis, maar is die rijtijd lager dan tot het academisch ziekenhuis, enzovoorts. Alle berekeningen zijn uitgevoerd op het niveau van viercijferige postcodegebieden en vervolgens zijn totaalscores per gemeente bepaald. De totaalscore is bepaald als een gewogen score, met als gewichten voor de buitenpolikliniek, het kleine, grote en academische ziekenhuis respectievelijk $1/9$, $2/9$, $1/3$ en $1/3$. Bij de berekeningen zijn ook ziekenhuizen in het buitenland (België en Duitsland) meegewogen. De scores voor gemeenten in grensregio's worden daardoor hoger.

Nabijheid hoger onderwijs: het aantal studenten bij HBO- en WO-instellingen met een met de afstand tot een gemeente afnemende bijdrage (gebaseerd op informatie uit onze enquête). Deze potentiaalscore wordt bepaald per inwoner.

3 Economie

Nabijheid banen hoog opgeleiden: Het aantal arbeidsplaatsen voor hoog opgeleiden gedeeld door de totale beroepsbevolking. Bepaald is de score voor de regio met een ruime straal (50 kilometer) rond een gemeente. Voor de regio neemt de invloed van de gemeenten af naarmate de afstand groter is. Slechts banen voor hoog opgeleiden zijn in beschouwing genomen omdat voor die groep kansen op de arbeidsmarkt een veel grotere rol spelen bij de keuze van de woonplaats dan bij laag opgeleiden (hoog opgeleiden zijn veel 'mobiel'). Bij de berekening van de indicator is rekening gehouden met de kansen op werk in nabijgelegen regio's in het buitenland door de 'binnenlandse scores' op te hogen met het percentage van de werkzame beroepsbevolking in een gemeente dat in het buitenland werkt. Voor gemeenten als Hulst, Kerkrade en vooral Vaals (vlakbij Aachen) wordt deze score daardoor aanzienlijk hoger.

Economisch sterke regio: economische rapportcijfers van de regio rond een gemeente. De rapportcijfers zijn berekend op dezelfde manier als het jaarlijkse 'Economische toplocaties'-onderzoek van Bureau Louter in opdracht van Elsevier. Voor de regio neemt de invloed van de gemeenten af naarmate de afstand groter is, met een maximum van 30 kilometer.

4 Natuurlijke omgeving

Nabijheid recreatieterrein: het gemiddelde van het oppervlak recreatieterrein gedeeld door het totaal landoppervlak en van het oppervlak recreatieterrein per inwoner. Daarbij is gebruik gemaakt van een afstandsvervalfunctie, die is gebaseerd op vragen daarover in onze enquête. Het oppervlak recreatieterrein is het

gewogen gemiddelde over dagrecreatief en verblijfsrecreatief terrein, met als gewichten 2 respectievelijk 1. De bron is de CBS Bodemstatistiek.

Nabijheid binnenwater: een samengestelde indicator waarbij de nabijheid van de volgende typen binnenwater in de berekeningen is meegenomen: Recreatief binnenwater, overig binnenwater, het Veerse Meer en het Randmeer (tussen Flevoland en het vasteland), de grote rivieren (Rijn, Maas en IJssel) en enkele watergebieden die geschikt zijn voor zeilen (IJsselmeer, Haringvliet, Hollands Diep, Grevelingen, Volkerak en Oosterschelde).

Afstand strand: voor elke buurt is de rijtijd tot het dichtstbijzijnde strand bepaald. Vervolgens is daar een waardering aan toegekend via een afstandsvervalfunctie, die is gebaseerd op de enquête met 6.700 respondenten, waarin onder andere naar de afstandsgevoeligheid van kenmerken van de woonaantrekkelijkheid werd gevraagd. Aan de hand van een gewogen intelling (via het aantal inwoners) is vervolgens een totaalscore per gemeente bepaald.

Variëteit groen: het oppervlak aan parken en plantsoenen (uit de Bodemstatistiek) per inwoner respectievelijk per vierkante kilometer. Daarbij is het gemiddelde van die twee scores bepaald. De bijdrage neemt af naarmate de afstand groter is. Deze afstandsvervalfactor is gebaseerd op de resultaten van onze enquête.

Variëteit natuur: het aandeel bos en open natuurlijk terrein in het totaal landoppervlak, beide uit de CBS Bodemstatistiek.

Kwaliteit natuur: rapportcijfer voor de kwaliteit van de leefomgeving, afkomstig uit het Compendium voor de Leefomgeving (op basis van onderzoek van Alterra).

Heuvellandschap: verschillen in hoogte in de omgeving zijn bepaald door eerst per buurt de afwijking van de gemiddelde hoogte in het gebied met een straal van 5 kilometer rond de buurt te bepalen ('hoogteverschillen'). Vervolgens zijn voor elke buurt de hoogteverschillen binnen een straal van 5 kilometer bepaald (met een invloed die recht evenredig afneemt met de afstand). Hierdoor kan ook een gebied dat 'aan de voet' van heuvellandschap ligt nog van de nabijheid daarvan profiteren. Scores per gemeente zijn bepaald door een gewogen intelling (op basis van het aantal inwoners) over de buurten per gemeente.

5 Rust en ruimte

Aantrekkelijke, ruime bebouwing. Deze subindicator is berekend aan de hand van een gewogen gemiddelde van de volgende aspecten:

- het aantal Rijksmonumenten en het aantal beschermde dorps- en stadsgezichten (met een gewicht van 10) in een gemeente,

gedeeld door de totale oppervlakte van de woonbebouwing;

- het aandeel van woningen met zes kamers of meer in het totaal aantal woningen;
- het gemiddeld perceeloppervlak van grondgebonden huizen (waarbij de hoogste 10% en de laagste 10% zijn verwijderd om te corrigeren voor uitbijters);
- het gemiddelde van het gemiddeld aantal vierkante meters woonoppervlak per grondgebonden huis en het gemiddeld aantal vierkante meters per appartement.

Rust en ruimte: het gewogen gemiddelde van de intensiteit van het ruimtegebruik op buurt-, gemeente- en regionaal niveau. De gewichten zijn 4/9, 2/9 resp. 1/3 (waarbij die gewichten zijn gebaseerd op de resultaten uit onze enquête). De intensiteit ruimtegebruik wordt berekend als de som van arbeidsplaatsen en inwoners gedeeld door het totale landoppervlak.

Filedruk: De VerkeersinformatieDienst bepaalt de filedruk door het aantal kilometers file per minuut te tellen. De filedruk is bepaald per gemeente. Vervolgens is voor de inwoners van een gemeente door Bureau Louter berekend hoeveel hinder zij ondervinden van files in omliggende gemeenten binnen een straal van 20 kilometer, waarbij de bijdrage van die gemeente recht evenredig afneemt met de afstand en evenredig is met de oppervlakte van een gemeente binnen de totale oppervlakte van alle gemeenten binnen een straal van 20 kilometer.

6 Harmonieuze omgeving

Weinig gemeten vernieling: gemiddeld aantal misdrijven (vernielingen) per inwoner gedurende de periode 2008-2010 (CBS-gegevens)

Weinig gemeten drugsmisdrijven: berekeningswijze gelijk aan 'Weinig gemeten vernieling'

Weinig gemeten geweldsmisdrijven: berekeningswijze gelijk aan 'Weinig gemeten vernieling'

Weinig gemeten vermogensdelicten: berekeningswijze gelijk aan 'Weinig gemeten vernieling'

Weinig doden/gewonden verkeer: aantal verkeersslachtoffers per inwoner, gemiddelde 2009-2011. Het aantal verkeersslachtoffers is het gewogen gemiddelde over het aantal overleden en niet-overleden slachtoffers met de gewichten 5 resp. 1 (CBS-gegevens)

% uitkeringen t.o.v. regio: het aantal uitkeringsgerechtigden per inwoner van de gemeente ten opzichte van de omgeving. Voor de omgeving neemt de invloed van de gemeenten af naarmate de afstand groter is, met een maximum van 30 kilometer.

% inkomen in bovenste 20%: percentage inwoners met een inkomen in de hoogste 20 procent.

Gemiddeld inkomen t.o.v. regio: inkomen per inwoner van de gemeente ten opzichte van de regio. Voor de regio neemt de invloed van de gemeenten af naarmate de afstand groter is, met een maximum van 30 kilometer.

7 Lokale bereikbaarheid

Bereikbaarheid per trein: Het is complex om een goede indicator voor de bereikbaarheid per trein vast te stellen. Hier is gekozen voor een samengestelde indicator, die per gemeente bestaat uit de volgende bestanddelen:

- De gemiddelde afstand tot het dichtstbijzijnde NS-station voor inwoners in een gemeente
- De gemiddelde afstand tot het dichtstbijzijnde IC-station voor inwoners in een gemeente
- Het percentage van de inwoners van een gemeente dat voor reizen over meer dan dertig kilometer gebruik maakt van de trein
- Idem, maar dan exclusief reizen om studieredenen

Ligging aan wegennet: Het hoofdwegennet bestaat uit snelwegen en provinciale wegen. Voor de inwoners van een gemeente is bepaald wat de gemiddelde afstand is tot een afslag van de provinciale weg of snelweg. Deze indicator is dus puur lokaal bepaald. Er is geen rekening gehouden met de nabijheid over de weg van aspecten als voorzieningen en banen. Daarmee zou namelijk sprake zijn van dubbeltellingen met andere (sub)indicatoren die vallen onder de rubrieken basisvoorzieningen, plusvoorzieningen en economie.